

Postkort fra Myanmar

Jeg hedder Thein og er 11 år. Jeg bor i landsbyen Thinganlay sammen med min familie. Jeg har tre små brødre. Næsten alle i landsbyen arbejder i saltmarkerne. I de tørre måneder skinner solen hele dagen, og det bliver meget varmt. Det betyder, at saltvandet på markerne fordamper, så kun saltet bliver tilbage. Mine brødre og jeg hjælper ikke til i marken. Det er nemlig meget hårdt arbejde, når saltet skal bæres ind og lægges til tørre.

Opløs salt og lav saltkrystaller

Saltproduktion er et vigtigt erhverv for mange af indbyggerne i den sydlige del af Irrawaddy-deltaet. Det foregår ved, at man pumper vand ind på store, lave jordbassiner og lader saltvandet fordampe, hvorefter det kan høstes. I disse to små forsøg skal eleverne være med til at undersøge nogle af saltets egenskaber – når det opløses, og når det bliver til krystaller.

Oplæg:

- Der er forskel på vand. Det kan være fersk eller salt.
- Salt kan opløses i vand. Hvor bliver det af? Kan vandet blive ved med at rumme salt?
- Ferskvand kan rumme meget salt, men med ét kan der ikke opløses mere. Men hvor meget salt kan der egentligt være i ferskvand?

Forsøg 1: Hvor meget salt kan der opløses i 1 dl ferskvand?

Materialer:

Et klart glas

1 dl vand

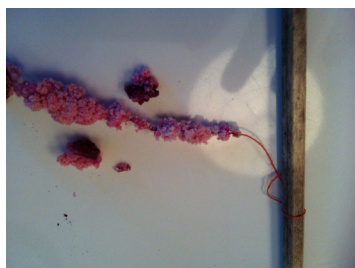
Salt

Vægt

Fremgangsmåde:

- Hvor meget salt kan der være i 1 dl vand?
- Eleverne skal veje den mængde salt, som de tror 1 dl vand kan rumme.
- Hvem kommer tættest på? Hvor meget de hælder i?
- Eleverne skriver ned, hvor meget de tager

Forsøg 2: Røde/hvide saltkrystaller på sytråd

Oplæg

Salt kan opløses i vand, men kan det også tage form igen, hvis vandet fordamper? Er der forskel på den form saltet havde, da det blev opløst i vandet, og den måde saltet tager form efter fordampningen?

Lad eleverne danne hypoteser.

Materialer

Salt

Sytråd

Møtrik til at holde tråden nede

Blyant

Glas, gerne klart

Frugtfarve

Fremgangsmåde

Lav to typer af mættede saltblandinger - en med frugtfarve og en uden.

- Bind en sytråd fast til en blyant og fastgør en tung ting i tråden, fx et lod eller en mønt, så tråden bliver holdt nede.
- Forsøget sættes et varmt sted. Efterhånden som vandet fordamper begynder saltet at sætte sig på sytråden.
- Har skolen et forstørrelsesglas eller et mikroskop til rådighed, er det sjovt at se, hvordan saltet har samlet sig på sytråden.

Evaluerings

- Hvorfor satte saltet sig fast på sytråden?
- Hvorfor dannede saltet krystaller?

Lav en fotohistorie

Hvis I har lavet forsøgsopstillingen "Røde/hvide saltkrystaller på sytråd", vil det give god mening at lave fotohistorien om saltproduktion, da det er den samme proces, der finder sted her. Du finder panoramaet "Hvordan laver man salt" under temaet Vand og saltmarker. Opgaven går her ud på at ordne trinnene i en saltproduktion:

1. Flodvand pumpes ind på marken
2. Vandet fordamper i solen og saltet bliver tilbage
3. Saltet høstes
4. Saltet bæres ind fra marken
5. Saltet tørres og opbevares

Du kan indlede opgaven ved at lade eleverne opstille hypoteser. Derefter laver I opgaven sammen på den elektroniske tavle eller projektor. I de større klasser kan du lade eleverne prøve at lave fotohistorien selv.